Ўзбекистон Республикаси
Марказий сайлов комиссиясининг
2019 йил 5 октябрдаги 951-сон қарорига
1-ИЛОВА

Сиёсий партиялар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидан кузатувчилар тўғрисидаги
НИЗОМ

Ушбу Низом Ўзбекистон Республикасининг Сайлов кодексининг 33-моддаси, Ўзбекистон Республикасининг “Сиёсий партиялар тўғрисида”, “Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги қонунларига мувофиқ ишлаб чиқилган бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Президентлигига, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашлари депутатлигига номзодлар кўрсатган сиёсий партиялар, шунингдек фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари кузатувчиларининг (бундан буён матнда кузатувчи деб юритилади) ҳуқуқий мақомини, ҳуқуқ ва мажбуриятларини ҳамда уларнинг ҳужжатларини расмийлаштириш тартибини белгилайди.

I. Умумий қоидалар

1. Сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишга доир барча тадбирларда, шунингдек ҳар бир сайлов участкасида сайлов куни овоз бериш ва овозларни санаб чиқиш жараёнларида кузатувчи қатнашиш ҳуқуқига эга.

2. Кузатувнинг мақсади сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишга доир барча тадбирларда, шу жумладан сайлов куни овоз бериш ва овозларни санаб чиқиш жараёнларида сайлов қонунчилигига риоя этилиши устидан жамоатчилик назоратини амалга оширишдан иборат.

3. Сайлов комиссиялари кузатувчини мандати ва шахсини тасдиқловчи ҳужжатига асосан рўйхатга олгандан кейин унга ўз ваколатларини тўлақонли ҳамда тўсқинликсиз амалга ошириши учун шароит яратиб беради.

4. Сиёсий партия аъзоси ёки тарафдори ёхуд сиёсий партияга хайрихоҳ бўлган ҳар қандай Ўзбекистон Республикасининг 18 ёшга тўлган фуқароси сиёсий партиядан кузатувчи бўлиши мумкин.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидан Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган фуқаролар йиғини раиси, унинг ўринбосари, маслаҳатчиси, шунингдек фуқаролар йиғини органларининг бошқа мансабдор шахслари кузатувчи бўлиши мумкин.

(4-бандниг иккинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2024 йил 2 июлдаги 1344-сон қарори таҳририда)

4^1. Кузатувчиларни рўйхатдан ўтказиш учун Қорақалпоғистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясига, вилоят, Тошкент шаҳар ҳудудий сайлов комиссиясига (бундан буён матнда ҳудудий сайлов комиссияси деб юритилади) мурожаат этиш ҳамда ҳудудий сайлов комиссияси

томонидан рўйхатга олиш жараёнлари “E-saylov” ахборот тизими орқали амалга оширилиши мумкин.

Кузатувчиларга мандатлар электрон шаклда “E-saylov” ахборот тизими орқали берилганда мандат ҳудудий сайлов комиссияси раиси томонидан электрон рақамли имзо билан тасдиқланади.

(4[1]-банд Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2024 йил 2 июлдаги 1344-сон қарорига асосан киритилган)

II. Кузатувчиларнинг ҳужжатларини расмийлаштириш

5. Сиёсий партиянинг туман (шаҳар) ташкилоти, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тегишли сайлов комиссияси томонидан сиёсий партиянинг сайловда иштирок этишига ижозат берилган кундан бошлаб, сайловга камида ўн кун қолгунига қадар ўз кузатувчилари тўғрисида тегишли сайлов комиссиясига ариза билан мурожаат қилади. Бунда ариза:

Ўзбекистон Республикаси Президенти, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатлари, халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашлари депутатлари сайловида – ҳудудий сайлов комиссиясига;

бўшаб қолган ўринларга халқ депутатлари туман, шаҳар (бундан Тошкент шаҳри мустасно) Кенгашлари депутатлари сайловида – туман, шаҳар сайлов комиссиясига тақдим этилади.

Аризага кузатувчиларнинг рўйхати (исми-фамилияси, лавозими, яшаш манзили ва телефон рақами кўрсатилган ҳолда), уларнинг шахсини тасдиқловчи ҳужжат нусхалари, 3х4 см. ўлчамдаги икки дона фотосурат илова қилинади.

(5-банд Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2024 йил 2 июлдаги 1344-сон қарори таҳририда)

6. Сиёсий партиялар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ўз кузатувчилари тўғрисида тегишли сайлов комиссиясига сайловга камида ўн кун қолгунга қадар мурожаат қилиши мумкин.

(6-банд Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2021 йил 16 июндаги 1073-сон қарори таҳририда)

7. Тегишли сайлов комиссияси сиёсий партия ташкилотининг ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органининг аризасини олгандан кейин беш кун ичида қарор қабул қилади ва кузатувчи учун тегишинча мазкур Низомнинг 1, 2 ёки 3-иловасига мувофиқ шаклда мандат беради.

(7-банд Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2024 йил 2 июлдаги 1344-сон қарори таҳририда)

(8-бандниng биринчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2024 йил 2 июлдаги 1344-сон қарорига асосан чиқарилган)

8. Мандатда сиёсий партияни бошқа сиёсий партиядан ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидан фарқлаш учун алоҳида белгилар (мандат ранги ёки бошқа) акс эттирилиши мумкин.

9. Сиёсий партия ташкилоти ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тегишли сайлов комиссиясидан мандатларни олгандан сўнг уларни кузатувчиларга етказилишини таъминлайди.

(9-банд Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2021 йил 16 июндаги 1073-сон қарори таҳририда)

10. Қуйидаги ҳолларда кузатувчига мандат бериш рад этилиши мумкин:

кузатувчига номзод 18 ёшга тўлмаган бўлса ёки Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлмаса;

сайловга ўн кундан кам муддат қолганда мурожаат этилса;

(10-банднинг учинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2021 йил 16 июндаги 1073-сон қарори таҳририда)

тегишли сайлов округи бўйича сиёсий партиядан номзод рўйхатга олинмаган бўлса (сиёсий партиянинг кузатувчилари учун);

фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органининг мансабдор шахси бўлмаса (фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органининг кузатувчилари учун);

мазкур Низомнинг 5-бандида кўрсатилган ҳужжатлар тўлиқ тақдим этилмаса.

11. Кузатувчи сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишга доир барча тадбирларда, шунингдек овоз бериш куни мандатни тақиб юриши шарт.

12. Кузатувчининг ваколат муддати унга мандат берилган кундан бошланади ва сайлов якунлари расман эълон қилинган куни тугайди.

Тегишли сайлов комиссияси томонидан такрорий овоз бериш ёки такрорий сайлов ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилинган тақдирда, кузатувчилар мандатининг амал қилиши тегишли муддатга узайтирилади.

III. Кузатувчининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

13. Кузатувчи:

сайлов комиссияларининг мажлисларида ҳозир бўлиш;

номзодлар кўрсатишга бағишланган йиғилишларда, номзодларнинг ва сиёсий партияларнинг (вакилларининг) сайловчилар билан учрашувларида иштирок этиш;

(13-банднинг учинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2024 йил 2 июлдаги 1344-сон қарори таҳририда)

сайлов участкасида ҳозир бўлиш, тайёргарлик ишларининг боришини, яширин овоз бериш кабиналарининг ёки хоналарининг жойлаштирилишини ва сайлов қутиларининг муҳрланишини, фуқароларнинг рўйхатга олинишини, сайлов бюллетенларининг уларга берилишини кузатиш;

сайлов куни овоз бериш жараёнини кузатиш;

муддатидан олдин овоз беришни ўтказиш вақти ва жойи ҳақида хабардор бўлиш ҳамда ушбу жараённи кузатиш;

сайловчининг турган жойида унинг рухсати билан овоз бериш жараёнини кузатиш;

овозлар санаб чиқилаётганда ва сайлов комиссиясининг баённомаси тузилаётганда ҳозир бўлиш;

сайлов натижалари тўғрисидаги ҳужжатларнинг тегишли сайлов комиссияси томонидан тасдиқланган кўчирма нусхаларини сўраш ва олиш;

сайлов жараёни ва овоз беришнинг яширинлигини бузмасдан фото, видео, аудио ёзувларни амалга ошириш (қамоқда сақлаш ва озодликдан маҳрум этиш жойлари, ҳарбий қисмлар, даволаш муассасалари бундан мустасно);

кузатув натижалари тўғрисида оммавий ахборот воситалари вакилларига мурожаат қилиш;

тегишинча ҳудудий, округ, туман, шаҳар сайлов комиссияси участка сайлов комиссияларидан овозларни санаб чиқиш натижалари тўғрисидаги баённомаларни қабул қилиб олиш ҳамда ҳудуд ёки округ бўйича сайлов натижаларини аниқлаш жараёнида ҳозир бўлиш;

(13-бандниng ўн иккинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2024 йил 2 июлдаги 1344-сон қарори таҳририда)

ҳарбий қисмларда, қамоқда сақлаш ва озодликдан маҳрум этиш жойларида тузилган сайлов участкаларига бориши ҳақида камида уч кун олдин тегишли участка сайлов комиссиясини белгиланган тартибда хабардор қилиш;

(13-бандниng ўн учинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2021 йил 16 июндаги 1073-сон қарори таҳририда)

агар сайлов участкасида сайлов қонунчилиги талаблари бузилишига йўл қўйилган деб ҳисоблаш учун асослар бўлса, ўз кузатувлари тўғрисида ушбу участка сайлов комиссияси аъзоларига уларнинг ишига аралашмаган ҳолда маълум қилиш, шунингдек юқори турувчи сайлов комиссияларига хабар бериш;

сайлов тўғрисидаги қонунчилик ҳужжатлари ҳақида, шунингдек сайловга тайёргарлик кўриш ва унинг ўтказилиши бўйича ўз фикрини баён қилиш ҳуқуқига эга.

Кузатувчи қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқлардан ҳам фойдаланади.

14. Кузатувчи:

ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, Сайлов кодексига, Марказий сайлов комиссиясининг қарорларига амал қилиши;

барча даражадаги сайлов комиссияларига, давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари ва бошқа ташкилотларга ташриф буюрганида унга берилган мандатни ҳамда ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни ёнида олиб юриши ҳамда мансабдор шахслар талабига мувофиқ уларни кўрсатиши;

ўз хулосаларини шахсан ўтказилган кузатув ва ҳақиқий материаллар билан асослаши шарт.

15. Кузатувчига қуйидагилар ман этилади:

сайловчи сайлов бюллетенига ўз белгисини қўяётган пайтда овоз бериш кабинасида ёки хонасида бўлиш;

сайловчиларга таъсир ўтказиш, бирон бир ташвиқот материали ёки адабиётини тарқатиш;

сайловчилардан улар кимни ёқлаб овоз берганликларини суриштириш ёки сайловчиларга бюллетенга белги қўйишда бирон-бир тарзда ёрдам кўрсатиш;

участка сайлов комиссиясининг фаолиятига, шу жумладан сайлов қутилари муҳрланаётган, очилаётган, овозлар санаб чиқилаётганда аралашиш;

сайлов куни ва овоз бериш бошланишидан бир кун олдин жамоатчилик фикри сўровлари натижаларини, сайлов натижалари прогнозларини, ўтказилаётган сайлов билан боғлиқ бошқа тадқиқотларни эълон қилиш.

16. Кузатувчи Ўзбекистон Республикасининг Сайлов кодекси талабларига ва ушбу Низом қоидаларига риоя этмаган тақдирда тегишли сайлов комиссияси унинг ваколатларини муддатидан илгари тугатиши мумкин.

(16-банд Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2024 йил 2 июлдаги 1344-сон қарори таҳририда)

IV. Якуний қоидалар

17. Кузатувчи сайлов комиссияларининг ҳаракатлари ва қарорлари устидан қонунда белгиланган тартибда судга шикоят қилиши мумкин.

(17-бандниng биринчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг 2021 йил 16 июндаги 1073-сон қарори таҳририда)

Кузатувчи шикоятни кўриб чиқишда бевосита иштирок этиши мумкин.

Сиёсий партиялар ва фуқароларнинг ўзини
ўзи бошқариш органларидан кузатувчилар
тўғрисида низомга
1-ИЛОВА

(Сайлов комиссиясининг номи)
(Сайлов санаси, логотипи)

МАНДАТ №___

_____
(фамилияси, исми, отасининг исми)

_____ дан
(манфаатдор ташкилот номи)

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида
_____ бўйича
(ҳудуд номи)

КУЗАТУВЧИ

_____ ҳудудий сайлов комиссияси
(ҳудуд номи)

раиси _____ _____
(имзо) *(Ф.И.О.)*

20__ йил “____” _____гача амал қилади.

РАСМ

20___ йил “____” _____ *М.Ў.*
(қарор қабул қилинган сана)

Шахсини тасдиқловчи ҳужжат кўрсатилганда ҳақиқийдир.

Сиёсий партиялар ва фуқароларнинг ўзини
ўзи бошқариш органларидан кузатувчилар
тўғрисида низомга
2-ИЛОВА

(Сайлов комиссиясининг номи)
(Сайлов санаси, логотипи)

МАНДАТ №__

_____
(фамилияси, исми, отасининг исми)

_____ **дан**
(манфаатдор ташкилот номи)

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси сайловида _____ бўйича
(ҳудуд номи)

КУЗАТУВЧИ

_____ ҳудудий сайлов комиссияси
(ҳудуд номи)

раиси _____ _____
(имзо) *(Ф.И.О.)*

20__ йил “____” _____ гача амал қилади.

РАСМ

20__ йил “____” _____ *М.Ў.*
(қарор қабул қилинган сана)

Шахсини тасдиқловчи ҳужжат кўрсатилганда ҳақиқийдир.

Сиёсий партиялар ва фуқароларнинг ўзини
ўзи бошқариш органларидан кузатувчилар
тўғрисида низомга
3-ИЛОВА

(Сайлов комиссиясининг номи)
(Сайлов санаси, логотипи)

МАНДАТ №___

_____
(фамилияси, исми, отасининг исми)

_____ дан
(манфаатдор ташкилот номи)

Халқ депутатлари _____ вилоят (туман/шаҳар) Кенгаши сайловида _____ бўйича
(ҳудуд номи)

КУЗАТУВЧИ

_____ ҳудудий сайлов комиссияси
(ҳудуд номи)

раиси _____ _____
(имзо) *(Ф.И.О.)*

20__ йил “____” _____ гача амал қилади.

РАСМ

20__ йил “____” _____ *М.Ў.*
(қарор қабул қилинган сана)

Шахсини тасдиқловчи ҳужжат кўрсатилганда ҳақиқийдир.

Ўзбекистон Республикаси
Марказий сайлов комиссиясининг
2019 йил 5 октябрдаги 951-сон қарорига
2-ИЛОВА

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг ўз кучини йўқотган деб топилган айрим қарорлари РЎЙХАТИ

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси сайловини ўтказиш билан боғлиқ Марказий сайлов комиссиясининг низом ва йўриқномалари тўғрисида” 2004 йил 18 сентябрдаги 198-сон қарори 8-банди ва 8-иловаси.

2. Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказиш билан боғлиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида” 2014 йил 11 сентябрдаги 618-сон қарори 1-бандининг тўққизинчи хатбошиси ва 8-иловаси.

3. Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг “Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида қатнашувчи сиёсий партияларнинг кузатувчилари тўғрисидаги низомни тасдиқлаш тўғрисида” 2016 йил 7 октябрдаги 752-сон қарори.